

Nr 31.

Ankom till riksdagens kansli den 16 april 1928 kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning av vissa framställningar angående pensioner och understöd, att utgå av affärsdrivande verks medel.

Bankoutskottet får härmed avgiva utlåtande över nedan nämnda till utskottet hänvisade framställningar rörande pensioner och understöd, att utgå av affärsdrivande verks medel.

1:o.

I en till riksdagen avlåten, den 10 februari 1928 dagteknad proposition nr 140 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, i punkten 1 föreslagit riksdagen medgiva, att maskinmästaren vid centralposthuset i Stockholm *August Emil Kjerrström* må från och med dagen näst efter den, då han frånträder sin befattning i postverkets tjänst, under sin återstående livstid åtnjuta ett årligt understöd av 2,280 kronor, att utgå av postmedel.

*Ang.
understöd åt
maskinmästaren A. E.
Kjerrström.*

Beträffande Kjerrströms anställnings- och avlöningsförhållanden inhämtas av handlingarna i huvudsak följande:

Kjerrström, som är född den 27 november 1862 och således 65 år gammal, avlade maskinistexamen 1885 samt övermaskinistexamen 1889 och antogs genom kontrakt den 18 oktober 1889 till maskinist å postångfartyget Öland, vilken tjänst han innehade till och med den 30 september 1917. Under tiden från och med den 1 oktober 1917 har han, likaledes enligt kontrakt, bestritt befattning såsom maskinmästare vid centralposthuset i Stockholm. I oktober 1927 hade han sålunda varit anställd i postverkets tjänst under ej mindre än 38 år.

Under anställningen å postångfartyget Öland var Kjerrströms tjänstgöring ej inskränkt till allenast de tidsperioder, då postångfartyget varit i trafik, utan han fullgjorde tjänstgöring hela året samt uppbar fast avlöning året om.

I egenskap av maskinmästare vid centralposthuset i Stockholm har det ålegat Kjerrström att utöva den dagliga tillsynen och skötseln av värme-, ventilations- och dylika anordningar inom posthuset samt tillsynen av där förefintliga hissar m. m. Kjerrström har i och för sin befattning varit sysselsatt 9 å 10 timmar per dag.

Kjerrströms fasta avlöning från postverket under den tid, han varit anställd som maskinist å ångfartyget Öland, har uppgått för tiden $\frac{22}{10}$ 1889— $\frac{30}{6}$ 1899

Bihang till riksdagens protokoll 1928. 8 saml. 16 häft. (Nr 31.)

till 125 kronor per månad samt för tiden $\frac{1}{7}$ 1899— $\frac{30}{9}$ 1917 till 150 kronor per månad. Den fasta avlöningen förhöjdes från och med den 1 december 1908 med 200 kronor för helt år räknat. Därutöver har Kjerrström för tiden från och med den 1 december 1915 tillerkänts ett personligt avlöningstillägg av 40 kronor för månad att utgå under månaderna december—april varje år. Härförutom har Kjerrström uppburit tjänstgöringspenningar till belopp av 1 krona för varje gång post, passagerare eller gods överförts från Kalmar till Öland, varjämte han tillgodonjutit fri kost ombord å postångfartyget.

I egenskap av maskinmästare vid centralposthuset i Stockholm har Kjerrström i fast årsersättning uppburit under tiden $\frac{1}{10}$ 1917— $\frac{30}{9}$ 1918 2,580 kronor samt under tiden $\frac{1}{10}$ 1918— $\frac{31}{12}$ 1922 3,500 kronor. Från och med den 1 januari 1923 har den fasta årsersättningen utgjort 4,500 kronor. Å dessa ersättningar har Kjerrström uppburit under tiden $\frac{1}{10}$ 1917— $\frac{31}{12}$ 1922 krigstidstillägg resp. dyrtidstillägg enligt de för oreglerade verk gällande grunder och för tiden därefter dyrtidstillägg enligt de för reglerade verk fastställda grunder.

I fråga om vidare utredning i ärendet må hänvisas till vad propositionen innehåller.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

2:o.

Ang.
understöd åt
f. postföraren
G. Andersson
Thrygstad.

I punkten 2 av förevarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre postföraren *Gustav Andersson Thrygstad* må från och med den 1 januari 1928 under sin återstående livstid uppbära ett årligt understöd av 300 kronor, att utgå av postmedel.

I en till generalpoststyrelsen i juni 1927 ingiven skrift anhöll Thrygstad om pension eller underhåll under sin återstående livstid. Som skäl härför anförde han huvudsakligen, att han under sitt arbete i postverkets tjänst ådragit sig reumatisk värk, så att han numera vore helt oförmögen till arbete.

Generalpoststyrelsen fann genom beslut den 9 september 1927 ansökningen icke kunna bifallas.

I en till Kungl. Maj:t ingiven skrift har Thrygstad därefter hemställt, att åtgärder måtte vidtagas för beredande av understöd åt honom.

Av till ärendet hörande handlingar framgår beträffande Thrygstads levnads- och tjänstgöringsförhållanden, bland annat, följande:

Thrygstad, som är född den 12 maj 1856 och således nära 72 år gammal, är till yrket jordbrukare samt arrenderade under åren 1892—1918 Svegs kyrkoherdeboställe. Under denna tid träffade han avtal med postverket om postföring och besörjde dylik under tiden 1 januari 1900—28 februari 1903 tre gånger i veckan på den 22 kilometer långa linjen Sveg—Glissjöberg, under tiden 1 mars 1903—31 augusti 1909 tre gånger i veckan på den 34 kilometer långa linjen Sveg—Linsäll samt under tiden 1 september 1909—31 december 1918 fyra gånger i veckan på den senare linjen, således under sammanlagt 19 år. Åren 1916—1918 hade Thrygstad på grund av avtal jämväl att svara för posttransporterna mellan postkontoret och järnvägsstationen i Sveg. Före år 1900 hade Thrygstad i omkring sju års tid kört post för andra entreprenörers

räkning. Enligt kontraktet med postverket skulle Thyrgstad hålla erforderligt åkdon och nödigt antal hästar samt körkarl. I regel tjänstgjorde han själv som körkarl vid transporter mellan Sveg och Glissjöberg respektive Linsäll. Före maj 1917 åtföljdes dessa transporter av postiljon. För postens befordran erfordrades nästan varje tur två hästar, under åren 1916—1918 stundom ända till fyra hästar. Postföringen skedde efter en tidtabell, som föreskrev avgång från Sveg på kvällen eller under natten och avgång från Glissjöberg respektive Linsäll på eftermiddagen. Posttur till Linsäll fram och åter krävde omkring 22 timmar, däri inberäknat omkring 10 timmars uppehåll vid vändpunkten. Ersättningen från postverket utgick med 1,500—2,500 kronor för år under tiden 1 januari 1900—31 augusti 1909 samt, sedan postföringsturernas antal ökats till 4 i veckan, med omkring 3,600 kronor för år under åren 1909—1911, omkring 3,400 kronor för år under åren 1912—1914, omkring 5,100 kronor för år under åren 1915—1916, omkring 9,400 kronor för år 1917 och omkring 17,700 kronor för år 1918. Större delen av denna ersättning svarade mot omkostnader för hållande av häst och åkdon samt anskaffande av erforderliga extra skjutsar. Bortsett från krisåren 1917—1918 var grundlegan per tur fram och åter i medeltal 11 kronor.

I ett den 14 maj 1927 dagtecknat intyg förklara kyrkoherden G. Lilliesköld i Sveg och fjärdingsmannen i Svegs socken C. M. Sunding, att Thyrgstad genom förkylning under posttransporterna mellan Sveg och Linsäll blivit oförmögen att gå utan hjälp av två käppar och att han på den grund vore ur stånd att genom arbete försörja sig.

I en den 2 juni 1927 dagtecknad handling intygar kommunalstämmans i Sveg ordförande f. d. landsfiskalen O. Brommée, att Thyrgstad, som vore sjuklig och oförmögen till arbete, saknade tillgångar av värde, att han vore boende hos en dotter och hennes man, vilka, liksom hans andra barn, befunno sig i små omständigheter, samt att Thyrgstad syntes vara i synnerligt behov av ekonomisk hjälp, särskilt med häsyn till ålder och befarad ökad sjuklighet.

Enligt ett av lasarettsläkaren i Sveg Manfred Jonsson den 3 maj 1927 utfärdat intyg är Thyrgstad på grund av obotlig sjukdom (malum coxae senilis bilat.) för framtiden fullständigt oförmögen till arbete.

Slutligen har expeditivakten Lars Olofsson i Sveg, vilken under åren 1909—1915 i egenskap av postiljon medföljt posttransporterna mellan Sveg och Linsäll, i ett den 15 maj 1927 avgivet intyg förklarat, att Thyrgstad under dessa transporter ofta, redan då bruten till hälsan, klagat över reumatisk åkomma och frossbrytningar samt att, då Thyrgstad icke under tiden deltagit i andra resor eller arbeten vintertiden, det ville synas som han under posttransporterna ådragit sig sin sjukdom.

Generalpoststyrelsen har anført, bland annat, följande:

Enligt av Kungl. Maj:t den 20 juni 1913 och den 28 juni 1918 fastställda grunder för tilldelande av understöd gäller, att dylika understöd till belopp motsvarande högst $\frac{2}{3}$ av senast utgående ersättning kunna tilldelas poststationsföreståndare och lantbrevbärare, vilka i sådan egenskap tjänstgjort vid postverket minst 25 år eller, i undantagsfall, under kortare tid, och vilka befinnas vara i behov av understöd. Dessa grunder medgiva icke tilldelandet av understöd åt sådana postförare, vilka — utan att hava verkställt lantbrevbäring — allenast forslat post direkt mellan två eller flera postanstalter.

Visserligen äro såväl lantbrevbärare som vanliga postförare anställda allenast medelst kontrakt, i vilka överenskommits om viss ersättning för de prestationer, som vederbörande åtagit sig att utföra för postverkets räkning, men det föreligger en väsentlig skillnad mellan de åtaganden, som i de olika fallen gjorts. Lantbrevbärare tillhandagå direkt den korresponderande allmän-

heten med postgöromål medelst mottagande och utdelande under sina turer av postförbindelser utav skilda slag, mottagande av tidningsabonnemang, tillhandahållande av frankotecken m. m. Det arbete åter, som åligger vanliga postförare, inskränker sig huvudsakligen till att transportera slutna poster (påsar, säckar och väskor) från en postanstalt till en annan.

Riksdagen har emellertid i enstaka fall på grund av avlätna propositioner eller med anledning av väckta motioner beviljat vissa postförare årligt understöd, nämligen:

1909	åt Anders Johan Johansson, Furusund,	till belopp av kronor	300: —
1911	» Anders Johan Eriksson, Grinstad,	» » » »	120: —
1913	» Olof Johansson Ferm, Bua, Örn,	» » » »	300: —
1918	» Adolf Fredrik Lundberg, Ratan,	» » » »	200: —
1918	» Jonas Lilja, Dädesjö,	» » » »	200: —
1922	» Mikael Mikaelsson, Yttervik, Tärna socken,	» » » »	250: —
1923	» Johan Petter Siikavuopio, Karesuando,	» » » »	400: —
1924	» Per Bengtsson, Visseltofta,	» » » »	250: —
1925	» Jonas Vilhelm Grubbström, Stensele,	» » » »	250: —
1925	» Per Nilsson Tilly, Verum,	» » » »	150: —

Uti sitt utlåtande nr 22 år 1922 över motioner om understöd åt vissa postförare anförde riksdagens bankoutskott beträffande bland andra förbemälda Mikaelsson att postförare, vilka i egenskap av postföringsentreprenörer haft att fortskaffa slutna poster från en postanstalt till en annan, icke vore berättigad till pension eller understöd. Bankoutskottet framhöll vidare, att riksdagen tidigare i enstaka fall beviljat årliga understöd till postförare, men att i dessa fall emellertid hade förelegat särskilda omständigheter, vilka ansetts böra föranleda undantag från gällande bestämmelser, såsom skada genom olycksfall under tjänstutövning eller synnerligen lång anställningstid under sällsynt svåra och krävande förhållanden m. m. Enligt utskottets mening föreläge dock icke beträffande Mikaelsson dylika, särskilda omständigheter. Utskottet erinrade vidare om det stora antalet vid postverket anställda postförare samt framhöll, att, enligt utskottets mening, en pensionering av dessa befattningshavare icke borde ifrågakomma, innan en utredning blivit verkställd angående de grunder, som därvid borde tillämpas. Utskottet fann sig alltså böra avstyrka bifall till den väckta motionen om understöd åt Mikaelsson. Riksdagen beslöt emellertid att tilldela understöd åt Mikaelsson. Samtidigt avslogos dock motioner om understöd åt ej mindre än fyra andra postförare.

Med hänsyn till vad sålunda anförts har generalpoststyrelsen ansett sig för sin del icke kunna annat än hemställa, att Thyrgstads ansökan icke måtte föranleda åtgärd.

Statskontoret har anført, bland annat, följande:

Statskontoret kunde icke finna annat än att omständigheterna i nu förevarande fall vore ganska likartade med dem, som föranlett riksdagen att vid några tillfällen bevilja understöd åt postförare. Handlingarna i nu föreliggande ärende syntes utvisa, att Thyrgstad under en lång följd av år så gott som helt ägnat sig åt postföringen och därvid ådragit sig sjuklighet, som nu på ålderdomen gjorde honom oförmögen till allt försvarvsarbete; och då härtill komme, att han vore i behov av hjälp till sitt uppehälle, ville det synas statskontoret, som om billighetsskäl bjöde att icke lämna honom alldeles utan understöd på ålderdomen. Statskontoret skulle därför vilja ifrågasätta ett årligt understöd av postmedel till belopp av förslagsvis 300 kronor.

Departementschefen har för egen del i ärendet yttrat:

»Av det ovan anförda framgår, att Thrygstad icke författningsenligt är berättigad till pension eller understöd. Beträffande Thrygstad torde emellertid sådana särskilda omständigheter kunna anses föreligga, att något understöd av statsmedel skäligen bör beredas honom på alderdomen. Han har under lång tid, sammanlagt omkring 26 år, verkställt postföring dels för andra entreprenörers räkning och dels såsom självständig entreprenör. Under en lång följd av år har han så gott som helt ägnat sig åt postföringen, och föreligga sannolika skäl för att han därunder lagt grunden till den sjuklighet, varav han nu lider. Med hänsyn härtill och till hans knappa ekonomiska förhållanden anser jag mig kunna biträda statskontorets framställning. Beträffande det föreslagna beloppet finner jag ej anledning till erinran.»

Den lämnade redogörelsen utvisar, att Thrygstad icke varit anställd såsom lantbrevbärare utan endast haft att i egenskap av postföringsentreprenör befordra slutna poster från en postanstalt till en annan. Enligt gällande bestämmelser är han, såsom generalpoststyrelsen också framhållit, icke berättigad till understöd.

Av vad generalpoststyrelsen i ärendet anført framgår vidare, att riksdagen hittills endast i ett fåtal fall, huvudsakligen där särskilda omständigheter ansetts böra föranleda därtill, medgivit understöd åt postförare. En dylik försiktighet med beviljande av förmåner utav förevarande art synes utskottet påkallad såväl i och för sig, med hänsyn till postförarnas anställningsform och arten av dem åliggande arbete, som även i betraktande av de ekonomiska konsekvenser för postverket, till vilka ett motsatt förfaringssätt skulle kunna leda. Utskottet anser sig i detta sammanhang böra omnämna att, enligt vad utskottet inhämtat, antalet postförare i slutet av mars 1928 uppgick till ej mindre än 737.

Vid den granskning, utskottet underkastat den här föreliggande framställningen, har utskottet icke kunnat finna sådana omständigheter föreligga, som böra mot generalpoststyrelsens avstyrkande föranleda till beviljande av understöd. Den tidrymd, varunder Thrygstad enligt kontrakt med postverket ombesörjt postföring, omfattar endast 19 år och är alltså jämförelsevis kort; att vid bedömning av understödsfrågan medräkna även den tid, varunder han i andra entreprenörers tjänst verkställt postföring, synes utskottet icke berättigat. Postföringen torde ej heller kunna anses hava utgjort Thrygstads egentliga inkomstkälla utan har utövats vid sidan av verksamhet som jordbrukare. Vad slutligen angår den i ärendet berörda frågan, huruvida Thrygstad under arbete med postföringen ådragit sig den sjukdom, varav han numera lider, synes på denna punkt icke föreligga tillfyllestgörande utredning; det åberopade läkarintyget ingår icke på frågan om sjukdomens uppkomst.

På grund av vad nu anförts har utskottet ansett sig böra avstyrka bifall till Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag.

Utskottet får alltså hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning icke må av riksdagen bifallas.

Utskottet.

3:o.

Ang.
understöd åt
K. E. N.
Anderson.

Uti punkten 3 av samma proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att *Knut Emanuel Nikolaus Anderson* må från och med den 1 januari 1928 under sin återstående livstid av postmedel åtnjuta ett årligt understöd av 200 kronor, dock utan rätt att därå åtnjuta dyrtidstillägg.

Av utredningen i ärendet framgår bland annat följande:

Anderson är född i Göteborg den 15 juni 1884. Efter arbetsanställningar å olika platser erhöll han under år 1915 arbete vid postverket. Under detta år samt år 1916 innehade han sålunda förordnanden å brevbäraryrke i Stockholms distrikt under sammanlagt 8 månader. Sedan dessa förordnanden upphört, erhöll han i november 1916 tillfällig anställning vid postkontoret Stockholm 1 såsom biträde vid lastning och lossning av postgods m. m. Arbetet var icke regelbundet, utan Anderson anlätades endast vissa dagar, i den mån omfattningen av särskilt pakettrafiken krävde förstärkning av i övrigt härför anlätad personal. Andersons tjänstgöringstid uppgick under förra hälften av nämnda november månad till sammanlagt 85 timmar och uppbar han i ersättning härför 50 öre per timme. Den 15 i samma månad deltog Anderson i överförandet per automobil av postgods mellan två å skilda spår vid Stockholms centralstation stående godsfinckor. Vid ett tillfälle, då automobilen avlastats vid den ena godsfinckan och skulle föras till den andra, stannade Anderson kvar å densamma. Då automobilen sattes i rörelse, förlorade Anderson balansen och föll till marken. Han erhöll därvid krossår i bakhuvudet, kontusion i ryggen samt fick flera tänder utslagna. Sedan det utrönts att Anderson för behandling och insättning av nya tänder utgivit ett belopp av 50 kronor, beslöt generalpoststyrelsen den 15 december 1916 tilldela Anderson ett tillfälligt understöd å samma belopp. Genom beslut den 9 januari och den 24 april 1917 tilldelades Anderson av generalpoststyrelsen ytterligare understöd med sammanlagt 100 kronor. Därförut hade hos styrelsen företetts läkarintyg, utvisande att Anderson på grund av sviter efter olycksfallet viss tid vårdats å sjukhus samt att vid företagen undersökning någon organisk sjuklig förändring hos Anderson icke kunnat påvisas.

Åtskilliga av Anderson senare hos generalpoststyrelsen gjorda framställningar om ytterligare understöd lämnades av styrelsen utan bifall.

År 1923 gjorde Anderson hos Kungl. Maj:t framställning om ersättning eller understöd. Han anförde därvid såsom skäl, att hans arbetsförmåga genom olycksfallet blivit för framtiden i väsentlig grad nedsatt. Till stöd härför åberopade han ett av medicine doktorn, docenten N. Antoni den 23 januari 1924 utfärdat intyg, vari anfördes bland annat, att Andersons sjukdom vore ett typiskt fall av s. k. traumatisk neuros och måste, på sätt och i den grad över huvud gällde angående de traumatiska neuroserna, anses vara orsakad av det olycksfall i arbete, som drabbade honom den ¹⁵/₁₁ 1916.

Generalpoststyrelsen avgav utlåtande i ärendet och framhöll därvid, att Anderson redan före olycksfallet lidit av neurasteni. I sistnämnda hänseende upplystes, att Anderson vårdats å Sabbatsbergs sjukhus i Stockholm dels

under tiden 25 februari—13 mars 1915 för neurasteni och äggvita, dels ock under tiden 27 juli—27 september 1916 för neurasteni (neurosis traumatica).

Kungl. Maj:t fann genom beslut den 7 mars 1924 Andersons framställning ej föranleda annan åtgärd än att generalpoststyrelsen bemyndigades att till Anderson utbetala ett tillfälligt understöd av 200 kronor, att utgå av postmedel.

Anderson har sedermera under år 1926 gjort förnyade framställningar i ämnet, därvid han framhållit, att det numera vore utrett att hans nedsättning i arbetsförmågan komme att bliva för framtiden bestående.

Enligt ett handlingarna bifogat, den 20 december 1926 utfärdat läkarintyg var Andersons arbetsförmåga då fortfarande på grund av traumatisk neuros nedsatt till cirka $\frac{1}{3}$ av det normala.

I ärendet har *generalpoststyrelsen* avgivit utlåtanden, och därvid på anförda skäl hemställt, att Andersons framställningar icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Statskontoret har i avgivet utlåtande anfört huvudsakligen följande:

Av handlingarna syntes framgå, att, även om Anderson otvivelaktigt lidit av nervsjukdom redan före ifrågavarande olycksfall i postverkets tjänst, sjukdomen dock i hög grad förvärrats till följd av de skador, han vid olycksfallet ådrog sig. Vid sådant förhållande och då Anderson tilldelat understöd enligt lagen om allmän pensionsförsäkring måste anses vara en otillfredsställande ersättning för de menliga följderna av olycksfallet och icke ägnat att bereda honom en effektiv hjälp till eget och familjens underhåll, syntes billigheten kräva, att därutöver någon hjälp från postverkets sida bereddades honom. Statskontoret skulle för sin del vilja förorda att en gratifikation å 200 kronor av postmedlen nu måtte beviljas Anderson samt att framställning måtte till nästsammanträdande riksdag avlåtas om medgivande därtill, att Anderson finge från och med den 1 januari 1928 under återstående livstiden åtnjuta livränta av postmedel till belopp av 200 kronor årligen.

Genom beslut den 8 juli 1927 har Kungl. Maj:t bemyndigat generalpoststyrelsen att till Anderson utbetala ett tillfälligt understöd av 200 kronor, att utgå av postmedel.

Beträffande utredningen i övrigt hänvisas till propositionen.

Med hänsyn till i ärendet åberopade billighetsskäl har utskottet, om ock med tvekan, funnit sig böra tillstyrka, att ett årligt understöd till det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet beviljas Anderson.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

4:o.

Uti punkten 4 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att f. d. förste postiljonen *Johannes Andersson Almén* må, utöver den honom såsom förste postiljon tillkommande tjänstepension och det honom av riksdagen förut

Ang.
tilläggspen-
sion åt f. d.
förste pos-
tiljonen J.
Andersson
Almén.

tillerkända understöd å 300 kronor för år, från och med den 1 november 1927 åtnjuta en särskild tilläggs pension av 240 kronor för år.

Av handlingarna i ärendet inhämtas bland annat följande:

Den 18 mars 1907 blev Almén under tjänstgöring i postkupé å järnvägs- linjen Malmö—Simrishamn utsatt för rån och mordförsök, därvid han träffades av tre revolverskott i huvudet, med påföljd att han åsamkades stadig- varande svårt men å hälsan. Efter att hava åtnjutit tjänstledighet till ut- gången av år 1909, inträdde Almén åter i tjänstgöring och befordrades den 1 april 1910 till förste postiljon med samma tjänstgöring, som han före rånet innehaft. Med anledning av väckt motion medgav 1918 års riksdag, att Almén finge, räknat från den tid våldet förövades, under sin återstående livstid upp- bära ett årligt understöd av 300 kronor, vilket understöd motsvarade beloppet av det skadestånd, som Almén genom domstols utslag fått sig tillerkänt för minskad arbetsförtjänst och som ej kunnat av förövarna till brottet betalas.

I proposition, nr 70, till 1922 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t riksdagen medgiva att Almén finge, utöver det honom av riksdagen förut tillerkända understöd, från och med den 1 januari 1922 under sin återstående tjänstetid vid postverket åtnjuta ett ytterligare årligt understöd av 408 kronor — mot- svarande skillnaden mellan Alméns avlöning och den lön, som skulle hava utgått, därest han befordrats till överpostiljon — att utgå av postmedel, med rätt för honom att å beloppet uppbära dyrtidstillägg efter de grunder, som vore eller kunde bliva bestämda för åtnjutande av dyrtidstillägg å hans avlö- ningsförmåner såsom förste postiljon.

Riksdagen anmälde i skrivelse den 9 juni 1922, nr 303, att riksdagen bi- fallit Kungl. Maj:ts framställning, samt anförde därvid, att enligt Kungl. Maj:ts förslag det ifrågasatta understödet skulle utgå till Almén endast under den tid, han kvarstode i postverkets tjänst. Vid avgång från tjänsten skulle han sålunda endast erhålla pension såsom förste postiljon. Denna pension understege med 240 kronor det pensionsbelopp, som skulle hava tillkommit honom, därest han befordrats till överpostiljon. I enlighet med inom riksdagen uttalad uppfattning torde billigheten bjuda, att Almén vid avgången bereddes pension såsom om han vunnit befordran till överpostiljon.

Beträffande utredningen i övrigt tillåter sig utskottet att hänvisa till pro- positionen.

Utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må vinna riksdagens bifall.

5:o.

Ang.
understöd åt
vissa städer-
skolor hos post-
verket.

Under punkten 5 av förevarande proposition föreslår Kungl. Maj:t riks- dagen medgiva, att till städerskorna *Klara Matilda Stahre*, född Appelqvist, *Erkers Brita Sundqvist*, född Mattsdotter, och *Anna Bengtsson*, född Peters- son, må av postmedel utbetalas understöd med följande årliga belopp nämligen,

till Stahre 600 kronor, till Sundqvist 756 kronor och till Bengtsson 420 kronor, att under deras återstående livstid utgå, till Stahre och Sundqvist från och med dagen näst efter den, då vederbörande frånträder sin befattning i postverkets tjänst, och till Bengtsson från och med den 1 maj 1927.

Generalpoststyrelsen har gjort framställning om understöd åt bemälda personer. Av vad styrelsen till stöd härför anfört framgår bland annat följande.

Klara Matilda Stahre vore född den 3 november 1856. Hon hade varit anställd som städerska hos postverket sedan den 1 september 1903. Hennes sammanlagda anställningstid uppginge således till 26 år.

För städningsarbetet hade fru Stahre uppburit följande belopp för år räknat

$\frac{1}{9}$	1901— $\frac{31}{10}$	1903	kronor	144,
$\frac{1}{11}$	1903— $\frac{31}{5}$	1916	»	432,
$\frac{1}{6}$	1916— $\frac{31}{12}$	1917	»	600,
$\frac{1}{1}$	1918— $\frac{30}{6}$	1919	»	660,
$\frac{1}{7}$	1919— $\frac{28}{2}$	1920	»	780,
$\frac{1}{3}$	1920— $\frac{31}{5}$	1925	»	960,
$\frac{1}{6}$	1925—	. . . . .	»	1,020.

Ett understöd beräknat till $\frac{2}{3}$ av till fru Stahre senast utgående arvode skulle uppgå till 680 kronor för år. Med hänsyn därtill att dyrtidstillägg utginge å understöd av här ifrågakarande slag, ansåge generalpoststyrelsen beloppet böra avrundas nedåt till 600 kronor per år. Även med denna reducering komme visserligen understödet jämte dyrtidstillägg att uppgå till mera än $\frac{2}{3}$ av senast utgående arvode. Med hänsyn till storleken av förut beviljade understöd åt städerskor borde det föreslagna beloppet emellertid enligt generalpoststyrelsens åsikt icke ytterligare sänkas.

Erkers Brita Sundqvist vore född den 26 december 1866. Hon hade varit anställd sedan den 1 november 1898. Under en avsevärd del av tiden före år 1921 hade hon haft städningsarbete av den omfattning, att hon, delvis med biträde av lejd hjälp, varit regelbundet sysselsatt varje natt mellan kl. 11 och 7.

Sitt arbete hade fru Sundqvist under hela sin snart 29-åriga anställning i postverkets tjänst städs fullgjort på ett tillfredsställande sätt.

I ersättning för städningsarbetet hade fru Sundqvist för tiden efter 1916 års ingång uppburit följande belopp, nämligen

för år 1916	kronor	524: 07,
» » 1917	»	621: 73,
» » 1918	»	711: 84,
» » 1919	»	966: 64,
» » 1920	»	3,209: 96,
» » 1921	»	2,879: 94,
åren 1922—1923	»	1,690: — för år och
från år 1924	»	1,880: — för år.

Ersättningsbeloppen avsåge icke allenast ersättning för av fru Sundqvist personligen utförd städerskearbete. Det städningsarbete, för vilket hon uppburit ersättning, hade nämligen under vissa tidsperioder varit av den omfattningen, att det fullt ut sysselsatt två eller tre städerskor. I vilken mån den av fru Sundqvist uppburna ersättningen hänfört sig till eget arbete eller av henne utbetalts till arbetskamrater torde vara omöjligt att nu utreda. För närvarande torde fru Sundqvist, enligt vad generalpoststyrelsen kunnat ut-

röna, utbetala i det närmaste hälften av sitt städerskearvode för biträde med städningen. Omfattningen av det städerskearbete, för vilket hon för närvarande hade att svara, torde emellertid icke väsentligt överstiga omfattningen av det arbete, hon tidigare själv utfört. Under sådana omständigheter vore det givetvis svårt att finna en riktig beräkningsgrund för fastställande av understödsbeloppet.

Ett understöd beräknat att jämte utgående dyrtidstillägg motsvara $\frac{2}{3}$ av senast utgående ersättning, 1,880 kronor, skulle uppgå till omkring 1,020 kronor för år. Detta belopp vore icke blott i och för sig högt, då det gällde understöd av här ifrågavarande slag, utan skulle överstiga den ersättning fru Sundqvist för närvarande erhöle för sitt eget arbete. En viss reducering borde därför företagas, och hölle generalpoststyrelsen för sin del före, att understödet till fru Sundqvist, vars genomsnittliga arbetstid torde kunna beräknas motsvara full dagstjänst, lämpligen kunde fastställas till det belopp, som i det av 1926 års pensionsutredning avgivna förslaget till kungörelse angående rätt till pension för viss arbetarpersonal vid bland annat postverket upptagits såsom pensionsunderlag för kvinnlig anställningsinnehavare i anställning, för vilken särskild yrkesutbildning ej krävdes, eller till 756 kronor för år.

Anna Bengtsson vore född den 29 april 1863, hade antagits till städerska den 1 mars 1901, och innehåft ifrågavarande anställning till utgången av april månad 1927, då hon till följd av ålderdomssvaghet och vacklande hälsa måst lämna befattningen. Fru Bengtssons sammanlagda anställningstid uppginge således till över 26 år. Hennes dagliga arbetstid hade uppgått till 4 à 5 timmar. Sitt arbete hade hon fullgjort på ett tillfredsställande sätt, och hon vitsordades städse hava varit omtänksam och tjänstvillig.

För städningsarbetet hade fru Bengtsson uppburit ersättning med följande belopp för år räknat, nämligen för tiden

$\frac{1}{3}$	1901— $\frac{31}{5}$	1906	120 kronor,
$\frac{1}{6}$	1906— $\frac{30}{6}$	1910	180 » ,
$\frac{1}{7}$	1910— $\frac{31}{5}$	1916	240 » ,
$\frac{1}{6}$	1916— $\frac{30}{11}$	1917	450 » ,
$\frac{1}{12}$	1917— $\frac{31}{12}$	1918	570 » ,
$\frac{1}{1}$	1919— $\frac{31}{12}$	1920	660 » ,
$\frac{1}{1}$	1921— $\frac{31}{10}$	1922	780 » ,
$\frac{1}{11}$	1922— $\frac{30}{4}$	1927	720 » .

I fråga om arbetstid och ersättning vore den av fru Bengtsson innehavda städerskebefattningen i stort sett jämförbar med den befattning vid postkontoret i Lund, som innehåfts av städerskan Elna Håkansson. Denna hade av 1927 års riksdag beviljats ett ålderdomsunderstöd av 480 kronor för år. Med hänsyn till att fru Bengtsson haft något kortare såväl daglig arbetstid som anställningstid, ansåge generalpoststyrelsen, att understödet åt henne borde sättas något lägre än det fru Håkansson beviljade understödet, eller till 420 kronor för år.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Mot Kungl. Maj:ts förslag, som i stort sett överensstämmer med vad riksdagen tidigare i liknande fall medgivit, finner utskottet icke anledning till erinran.

Utskottet får sålunda hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

6:o.

Under punkten 6 av förevarande proposition nr 140 har Kungl. Maj:t slutligen föreslagit riksdagen medgiva, att *Ida Clara Maria Hahr* må från och med den 1 juli 1927 under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 972 kronor, att utgå av trafikmedel.

Ang.
pension åt
*Ida Clara
Maria Hahr.*

Till stöd för framställningen om pension åt *Maria Hahr* har *järnvägsstyrelsen* anfört följande:

Maria Hahr, som vore född den 6 juni 1872, hade alltsedan år 1892 utfört betingsarbete för statens järnvägars statistiska kontor.

Hennes inkomster från statens järnvägar hade under anställningstiden uppgått till varierande årsbelopp. För åren 1909—1927 vore de utredda och uppginge till i medeltal 1,336 kronor om året. Hennes anställning vid statens järnvägar hade emellertid icke varit av den beskaffenhet, att hon enligt gällande bestämmelser vore berättigad att efter avsked ur tjänsten uppbära pension.

Med hänsyn till den långa tid, under vilken *Maria Hahr* haft anställning vid statens järnvägar, syntes det styrelsen billigt, att hon, som till följd av sinnessjukdom icke längre förmådde fortsätta sitt arbete, i likhet med vad redan tidigare medgivits andra personer i liknande läge finge komma i åtnjutande av någon pension under sin återstående livstid.

Öti en med förevarande likartad framställning den 9 december 1918 i fråga om pension åt *Anna Nygren* hade styrelsen föreslagit att den pension, som kunde komma att tillerkännas henne, måtte i överensstämmelse med redan dessförinnan för jämförliga fall tillämpade grunder bestämmas till ett belopp, motsvarande hälften av hennes avlöningsförmåner vid avskedstagandet. Berörda grunder syntes styrelsen böra tillämpas jämväl i föreliggande fall, med den ändring endast att med hänsyn till de avsevärda differenserna mellan inkomsterna från statens järnvägar olika år, växlande mellan omkring 600 och 2,000 kronor, pensionen syntes böra beräknas å ett medeltal av avlöningsförmånerna. Detta medeltal syntes styrelsen lämpligen kunna tagas mellan de sista tio årens (1918— $\frac{1}{7}$ 1927) inkomster och bleve då 1,943 kronor. Pensionen för *Maria Hahr* skulle med dessa beräkningsgrunder komma att — efter avrundning till ett med 12 jämnt delbart belopp — utgöra 972 kronor.

I övrigt hänvisas till propositionen.

Utskottet, som icke haft något att invända mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

7:o.

I en inom första kammaren väckt motion nr 109 har herr *Jonsson* hemställt, »att riksdagen måtte bevilja förre poststationsföreståndaren *A. Östlund* i *Sorsele* ett årligt understöd av 400 kronor, att utgå från och med den 1 september 1926 under hans återstående levnad».

Ang.
årligt under-
stöd åt f.
poststations-
förestån-
daren *A.
Östlund.*

Beträffande motiveringen för yrkandet får utskottet hänvisa till motionen.

Av tillgängliga handlingar framgår, att Östlund, som är född den 23 mars 1861, varit anställd såsom poststationsföreståndare i Sorsele från och med den 1 juni 1912 till och med den 5 augusti 1926 eller omkring 14 år. Sedan Östlund hos generalpoststyrelsen gjort framställning om erhållande av åldersunderstöd, fann styrelsen genom beslut den 25 augusti 1927 den ingivna ansökningsen icke kunna bifallas.

Då utskottet vid granskning av föreliggande handlingar icke funnit tillräckliga skäl föreligga för beredande av understöd åt Östlund, får utskottet hemställa,

att förevarande motion I:109 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

8:o.

Ang.
pension åt
f. städerskan
Beda Elisabet
Linderman.

I en inom andra kammaren väckt motion nr 105 hava herrar *Bäcklund* och *Fast* hemställt, »att riksdagen måtte besluta, att förra städerskan vid statens järnvägars överliggningshus i Nässjö, *Beda Elisabet Linderman*, må från och med den 1 oktober 1927 under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 1,020 kronor, att utgå av statens järnvägars trafikmedel».

I motiveringen för denna hemställan hava motionärerna anfört bland annat följande:

»Beda Elisabet Linderman i Nässjö har varit anställd därstädes som städerska vid statens järnvägars trafikavdelnings överläggningsrum för tågpersonal fr. o. m. den 1 oktober 1910 t. o. m. den 1 oktober 1927 = 17 år och har på grund av sjukdom måst lämna denna sin anställning.

Avlöningsförmånerna, som utgått för detta arbete, ha under tiden varierat mellan lägst 93 kronor och högst 150 kronor per månad jämte fri bostad om ett rum och kök, vedbrand och lyse.

Arbetet har varit mycket krävande och omfattat: 11 överliggningsrum, 2 tvättrum jämte korridorer, förstugor m. m., beläget i två hus. Då ingen värmeledning finnes, så har i städningsarbetet ingått att elda i en mängd kakelugnar och kaminer för lokalernas uppvärmning. Själva städningsarbetet har varit särdeles betungande därigenom, att förutom nattöverliggningarna i bäddade sängar, s. k. dagöverliggningar varit ordnade i samma rum, vilket gjort att bäddning och städning måst utföras två à tre gånger om dagen i varje säng och rum. Härtill komma besvärligheterna med att hålla reda på samt förvara sänglinne och handdukar, så att var och en fått sitt, då det är fråga om hundratal personer, som använda sig av överliggningen därstädes. Trots den låga avlöningen, som utgått för allt detta arbete, har en del av densamma måst användas till lön och mat för biträde.

Då ifrågavarande befattningshavare efter så lång och krävande tjänstetid nödgats lämna sin tjänst till följd av sjukdom, synes det överensstämma både med rättvisa och billighet, om en mindre pension tillerkännes från avgången ur tjänsten. Såsom jämförelse kan nämnas, att befattningshavare, som är tillförsäkrad pension, erhåller, oberoende av tjänstetidens längd, minst 75 % av hel pension, då avgången ur tjänsten sker av sådan anledning.»

I övrigt får utskottet hänvisa till motionen.

Enligt företett åldersbevis är Linderman född den 18 maj 1871. Vederbörande järnvägläkare har i intyg, dagtecknat den 9 januari 1928, vitsordat, att Linderman på grund av svårartade åderbrock med bensår tvungits att från och med den 1 oktober 1927 upphöra med sin verksamhet vid statens järnvägar.

Genom vederbörligt intyg, som av motionärerna ingivits till utskottet, har styrkts, att Lindermans avlöningsförmåner under anställningstiden uppgått till följande belopp, nämligen:

$\frac{1}{10}$	1910— $\frac{30}{9}$	1911	93	kronor	för	månad
$\frac{1}{10}$	1911— $\frac{31}{12}$	1917	110	»	»	»
$\frac{1}{1}$	1918— $\frac{30}{9}$	1921	125	»	»	»
$\frac{1}{10}$	1921— $\frac{31}{8}$	1922	150	»	»	»
$\frac{1}{9}$	1922— $\frac{30}{9}$	1927	140	»	»	»

Till den sålunda angivna kontanta avlöningen har kommit fri bostad med vedbrand och lyse.

Över ifrågavarande motion har utskottet i vederbörlig ordning inhämtat utlåtande av statskontoret, som i ärendet hört järnvägsstyrelsen.

Järnvägsstyrelsen har anfört följande:

Beda Elisabet Lindermans anställning vid statens järnvägar har icke varit av den art, att den berättigat henne till pension i någon form. Hennes anställningstid vid verket är dessutom så kort, att hon härvidlag icke ens fyller villkoren för gratifikation.

Vid sådant förhållande och då därjämte i förevarande fall ej föreligga några sådana speciellt ömmande skäl, som icke i ett stort antal liknande fall kunna åberopas, får styrelsen för sin del avstyrka bifall till motionen.

Skulle emellertid något understöd anses böra ifrågakomma i förevarande fall, kan det enligt styrelsens mening under inga förhållanden vara rimligt och rättvist att bestämma det till högre belopp än som, om Beda Elisabet Linderman haft 20 tjänstår, kunnat tillerkännas henne i gratifikation. Det högsta belopp, som enligt Kungl. Maj:ts medgivande i brev den 18 december 1925 må utgå såsom gratifikation, är 500 kronor, men styrelsen har ansett kvinnliga anställdas gratifikationer i regel böra begränsas till högst 400 kronor.

Statskontoret har, under hänvisning till järnvägsstyrelsens yttrande, anfört, att ämbetsverket dock för sin del — med hänsyn därtill, att Linderman under 17 år innehaft en säkerligen mycket ansträngande syssla vid statens järnvägar, vilken hon nyligen nödgats lämna till följd av sjukdom, som synes vara av beskaffenhet att för framtiden väsentligen minska hennes förmåga att med arbete förskaffa sig medel till uppehälle — funne omständigheterna i detta fall vara sådana, att något årligt understöd av trafikmedel billigtvis borde medgivas. Det i motionen angivna beloppet förefölle dock alldeles för högt med hänsyn till vad järnvägsstyrelsen anfört om vad styrelsen plögade tilldela avskedad kvinnlig befattningshavare med liknande anställning. I betraktande av den förmån av dyrtidstillägg, som under nuvarande förhållanden åtföljde en av riksdagen beviljad pension, kunde ifrågasättas, huruvida högre belopp än 360 kronor borde i detta fall beviljas.

Utskottet.

För egen del har utskottet med hänsyn till föreliggande omständigheter funnit billigheten bjuda, att städerskan Linderman av statsmedel beredes pension under sin återstående livstid. Den omständigheten, att hennes anställningstid är jämförelsevis kort och att hon, såsom järnvägsstyrelsen anfört, härvidlag ej ens uppfyller gällande villkor för erhållande av gratifikation vid avgång ur statens järnvägars tjänst, synes utskottet icke böra tillmätas avgörande betydelse, då hon på grund av sjukdom nödgats lämna sin anställning. Det föreliggande fallet synes i stället, såsom i motionen antytts, närmast vara att jämföra med fall, då ordinarie befattningshavare på grund av sjukdom måste avgå före uppnådd pensionsålder, varvid han oberoende av tjänstårens antal erhåller viss minimipension.

Vad angår frågan om pensionens storlek, synes förmånens belopp lämpligen böra avvägas i viss anslutning till de regler, som gälla beträffande sjukpension åt ordinarie befattningshavare. För beräkning av lämpligt pensionsunderlag möta givetvis vissa svårigheter med hänsyn till att, enligt vad i motionen omförmälts, en del av Lindermans avlöning använts till ersättning åt arbetsbiträde och lönen alltså ej i sin helhet kan anses utgöra gottgörelse för eget arbete. I anslutning till vad som förordats i det under punkten 5 i det föregående behandlade ärendet om understöd åt städerskan hos postverket Erkers Brita Sundqvist — vilket fall i fråga om arbetets omfattning och avlöningsförmåner synes likartat med det här avhandlade, — har utskottet emellertid ansett sig kunna såsom skäligt ifrågasätta ett pensionsunderlag av 756 kronor. Med beräkning att pensionen enligt vad nyss anförts i detta fall bör motsvara omkring 75 procent av pensionsunderlaget har utskottet funnit sig böra förorda ett pensionsbelopp av 564 kronor.

Den föreslagna pensionen synes böra anvisas av trafikmedel och utgå från och med den 1 oktober 1927, då Linderman avgått från sin anställning.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 105, må medgiva, att förra städerskan vid statens järnvägars överligningshus i Nässjö Beda Elisabet Linderman må från och med den 1 oktober 1927 under sin återstående livstid av trafikmedel uppbära en årlig pension av 564 kronor.

9:o.

Ang.
pension åt f.
extra krono-
jägaren S. E.
Malmström.

I en inom första kammaren under nr 20 väckt motion har herr *Bergqvist* hemställt, »att riksdagen ville bevilja f. d. extra kronojägaren *Sven Edvard Malmström* en pension av 500 kronor eller det belopp, riksdagen eljest kan finna skäligt, att utgå från och med den 1 juli innevarande år».

Beträffande motiveringen för yrkandet får utskottet hänvisa till motionen. Över förevarande motion har utskottet i vederbörlig ordning införskaffat utlåtande av statskontoret, som i ärendet hört domänstyrelsen.

Domänstyrelsen har anfört följande:

Redan år 1922 gjorde Malmström framställning om ett årligt understöd av 600 kronor. I den skrivelse, med vilken domänstyrelsen överlämnade ansökningen till Kungl. Maj:t, avstyrkte styrelsen densamma med följande motivering.

»Sökanden, som enligt uppgift är född den 12 augusti 1871, har, bortsett från något mer än en månads förordnande under åren 1894 och 1895, tjänstgjort inom dåvarande Torneå och nuvarande Östra Korpilombolo revir från och med år 1901 till och med år 1921. Denna tjänstgöring, som av vederbörande revirförvaltare väl vitsordats, har emellertid omfattat allenast vissa tider av varje år, i allmänhet sju månader, i ett par fall nio månader och under år 1918 närmare tio månader. Sammanlagt har Malmström varit i tjänstgöring vid domänverket under tolv år sju månader. Enligt uppgift av vederbörande revirförvaltare har han dock därutöver under en följd av år tjänstgjort såsom prickare vid en del förrättningar å kronans skogar, en tjänstgöring som uppgives hava omfattat i medeltal omkring två månader årligen. Medräknas även sistnämnda tjänstgöring, torde Malmströms sammanlagda tjänstgörings-tid möjligen kunna beräknas till femton år.

Jägmästaren i Östra Korpilombolo revir — det revir, inom vilket Malmström senast tjänstgjort — har meddelat, att Malmströms förstånd under de senaste åren icke varit så klart, att han kunnat klanderfritt utföra åt honom uppdragna arbeten, men å andra sidan har vederbörande provinsialläkare allenast intygat, att Malmström tills vidare är till tjänstgöring oförmögen.

Som en ordinarie tjänsteman vid domänverket med stöd av nu anförda omständigheter icke skulle mot gällande pensionslags bestämmelser vara berättigad till pension, vare sig hel eller avkortad, synes det domänstyrelsen själfallet, att en icke-ordinarie tjänsteman vid verket med ännu mindre rätt bör kunna göra anspråk på ett med pension jämförligt årligt understöd av statsmedel.»

Sedan statskontoret den 2 januari 1923 avgivit utlåtande i ärendet, förklarade Kungl. Maj:t den 19 januari 1923, att ansökningen icke föranledde någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Såsom motionären påpekat, har Malmström numera entledigats från sin befattning som extra kronojägare. Detta entledigande stod visserligen i samband med de personalinskränkningar, som under senare år företagits. Men att Malmström blev en av de första, som drabbades av dessa inskränkningar, berodde huvudsakligen på hans alltmera framträdande sjukdom, vilken omöjliggjorde en tillfredsställande tjänstgöring. Överjägmästaren i Övre Norrbottens distrikt, vars yttrande i ärendet infordrats, håller sålunda före, att Malmström även efter år 1922 skulle hava kommit i åtanke, då behov av extra personal yppat sig inom reviret, därest ej sjukdom lagt hinder i vägen. Emellertid har Malmström, som under hela sin tjänstetid endast vid förefallande behov inkallats i tjänstgöring, ända intill år 1926 vid vissa tillfällen genom vederbörande jägmästare erhållit kortare tiders arbete vid utsyningsförrättningar; numera kan han dock icke användas ens i sådant arbete.

Med hänsyn till de särskilda omständigheter, som i ärendet blivit åberopade, har styrelsen ansett sig numera kunna tillstyrka förslaget om ett årligt understöd åt Malmström. Vidkommande understödets storlek har styrelsen insett att erinra mot det i motionen föreslagna beloppet, 500 kronor, lika litet som någon invändning är att göra mot tidpunkten, från vilken understödet skall löpa. Understödet synes böra utgå från statens domäners fond.

Statskontoret har anfört, att ämbetsverket för sin del kunde ansluta sig till domänstyrelsen, dock att pensionsbeloppet syntes böra jämkas till närmast hög-

re med 12 i helt krontal jämt delbara belopp och alltså bestämmas till 504 kronor.

Av för utskottet tillgängliga handlingar i övrigt framgår, bland annat, att Malmström, som är född den 12 augusti 1871, enligt läkarbetyg är på grund av sjukdom (tabes dorsalis) fullständigt oförmögen till arbete samt att denna förlust av arbetsförmågan kan betraktas såsom varaktig.

Utskottet.

Såsom framgår av det i ärendet anförda, har frågan om pension åt Malmström redan år 1923 varit föremål för prövning av Kungl. Maj:t. Att Malmström därvid icke ansetts kunna beredas pension eller därmed jämförligt understöd, synes — att döma av de avgivna utlåtandena i då föreliggande ärende — närmast hava berott på att det icke blivit genom läkares intyg styrkt, att Malmström vore för framtiden oförmögen till tjänstgöring.

Med hänsyn till vad numera blivit upplyst i fråga om Malmströms sjukdom samt rörande hans anställningsförhållanden i domänverkets tjänst har utskottet ansett sig böra tillstyrka, att en årlig pension av statsmedel beviljas honom under hans återstående livstid. Mot vad i motionen föreslagits i sådant hänseende har utskottet ej funnit anledning till annan erinran än att beloppet synes, såsom statskontoret ifrågasatt, böra jämkas till 504 kronor. Pensionen torde, på sätt domänstyrelsen föreslagit, böra utgå från statens domäners fond.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion I:20, må medgiva, att förre extra kronojägaren Sven Edvard Malmström må från och med den 1 juli 1928 under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 504 kronor, att utgå från statens domäners fond.

10:o.

*Ang.
pension åt
kontors-
biträdet A.
H. M. Wall-
qvist.*

I en inom andra kammaren av herr *Bäcklund* väckt motion nr 106 har föreslagits, »att riksdagen måtte besluta, att bokhållaren *Arvid Herman Manfred Wallqvist* i Mariestad, anställd vid skogsstatsexpeditionen i västra distriktet, må från och med den 1 januari 1929 eller om han dessförinnan avgår från och med månaden näst efter den, vari han entledigas från sin anställning, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 1,380 kronor att utgå av statens domäners fond».

Med avseende å motiveringen för förslaget hänvisar utskottet till motionen.

Över ifrågavarande motion har utskottet i vederbörlig ordning införskaffat utlåtande av statskontoret, som i ärendet hört domänstyrelsen.

Domänstyrelsens yttrande är av följande lydelse:

»Wallqvist har alltsedan den 1 februari 1909 varit anställd i domänverkets tjänst dels såsom skrivbiträde å jägmästarexpeditionen i Tivedens revir, dels såsom skrivbiträde och från och med år 1921 såsom kontorsbiträde vid överjägmästarexpeditionen i västra distriktet.

Med 1919 års utgång lämnade Wallqvist skrivbiträdesbefattningen vid revir-expeditionen och har från och med 1920 haft anställning uteslutande vid överjägmästarexpeditionen i västra distriktet.

Hans avlöning vid revir-expeditionen utgick i form av timpenning. Samma avlöningsform tillämpades jämväl vid överjägmästarexpeditionen ända till år 1918. Från och med sistnämnda år har avlöningen därstädes utgått i form av årsarvode. Denna avlöning har, såsom motionären också erinrat, rätt avsevärt varierat. Först från och med år 1921, då Wallqvist efter tillkomsten av det ännu gällande provisoriska avlöningsreglementet för verket erhöll förordnande av styrelsen att uppehålla den vid överjägmästarexpeditionen i västra distriktet inrättade kontorsbiträdesbefattningen, har avlöningen erhållit en fastare form och i det allra väsentligaste utgått med de belopp, som finnas angivna i en akten bifogad tablå. Denna tablå är dock såtillvida missvisande, som den upptager Wallqvists samtliga avlöningsförmåner, sålunda icke blott lönen utan även det därå belöpande dyrtidstillägget. Själva lönen har från och med år 1921 utgått med följande belopp: år 1921 med 1,692 kronor, vart och ett av åren 1922 och 1923 med 1,980 kronor, år 1924 med 2,238 kronor, år 1925 med 2,313 kronor — olikheten med år 1924 beroende på att Wallqvist från och med den 1 juli 1925 uppflyttades i högre löneklass — samt vart och ett av åren 1926 och 1927 med 2,526 kronor.

Beträffande tjänstetidens längd beräknar motionären, att densamma, därest Wallqvist kommer att tjänstgöra till utgången av år 1928, skall bliva omkring 21 år. Så är emellertid icke förhållandet. Enär Wallqvist, såsom förut nämnts, antagits i domänverkets tjänst från den 1 februari 1909, kommer han under nämnda förutsättning att vid sin avgång kunna räkna en tjänstetid av allenast 19 år 11 månader.

Enligt prästbevis är Wallqvist född den 25 april 1858 och uppnår sålunda sagda dag innevarande år en ålder av 70 år. Det kan därför icke förväntas, att Wallqvist efter utgången av år 1928 skall kunna erhålla förlängt förordnande å sin tjänst, så mycket mindre som vederbörande tjänstläkare intygat, att hans allmänna hälsotillstånd är så nedsatt, att han med all sannolikhet inom mycket kort tid blir oförmögen att fullgöra sin tjänst.

Av sina närmaste förmän — såväl nuvarande överjägmästaren i västra distriktet som dennes företrädare — har Wallqvist erhållit de bästa vitsord rörande tjänstgöringen.

Det synes domänstyrelsen vara förenat med rättvisa och billighet att staten, åt vilken Wallqvist ägnat sina krafter under en avsevärd följd av år, bereder honom en något så när tryggad ålderdom, då han på grund av nedsatta arbetskrafter icke längre kan försörja sig själv. Domänstyrelsen får därför tillstyrka, att Wallqvist, då han — förmodligen under loppet av innevarande år — lämnar sin tjänst, tillerkännes ett årligt understöd att utgå från statens domäners fond.

Beträffande storleken av detta understöd anser domänstyrelsen sig icke kunna följa motionärens beräkningar.

Som ovan nämnts kommer Wallqvist vid utgången av innevarande år, därest han då ännu kvarstår i tjänst, att kunna räkna en tjänstetid av 19 år 11 månader. Som emellertid vid beräkning av pension del av år bortfaller, skulle tjänstarens antal icke kunna beräknas högre än till 19. Att avrunda tjänstetiden uppåt till 20 år läser icke kunna ifrågasättas, desto mindre som Wallqvist aldrig behövt erlägga någon avgift till den egna pensioneringen.

Därest Wallqvist innehaft ordinarie anställning vid domänverket, hade han varit berättigad till full pension vid uppnådda 35 tjänstår; i annat fall hade han kunnat erhålla pension allenast till avkortat belopp i förhållande till det mindre antalet tjänstår. Givetvis kan hans ställning såsom icke-ordinarie tjän-

steman icke medföra bättre rätt för honom än vad som skulle varit fallet, därest han varit ordinarie. Vid sådant förhållande kan pensionen under inga omständigheter beräknas till högre belopp än $\frac{19}{35}$ av hel pension.

Enligt kungörelsen den 12 juni 1925 (nr 251) utgör för manligt ordinarie kontorsbiträde vid domänverket hel pension 1,560 kronor. Avkortad pension till $\frac{19}{35}$ härav uppgår — efter avrundning till ett med tolv jämnt delbart belopp — till 852 kronor för år. Detta torde vara den högsta pension, vartill Wallqvist skulle kunna vara berättigad, därest han varit ordinarie tjänsteman, vare sig han kommer att kvarstå i tjänst till utgången av innevarande år eller kommer att avgå tidigare under år 1928. Härtill kommer dock dyrtidstillägg enligt gällande grunder.

Som Wallqvist emellertid, såsom sagt, endast är icke-ordinarie tjänsteman, synes pensionen böra utgå med något lägre belopp än för ordinarie befattningshavare, förslagsvis 804 kronor för år jämte därpå belöpande dyrtidstillägg.

Domänstyrelsen får därför tillstyrka, att Wallqvist från och med år 1929 eller, om han dessförinnan avgår, från och med dagen näst efter den, då avgång från tjänsten äger rum, tillerkännes ett årligt understöd av 804 kronor, att utgå från statens domäners fond.

Statskontoret har anslutit sig till domänstyrelsens förslag.

Utskottet.

Även utskottet finner det vara billigt, att Wallqvist efter avgång ur domänverkets tjänst tillerkännes pension under sin återstående livstid. Vad angår storleken av denna förmån har utskottet ansett sig icke kunna tillstyrka högre belopp än det av domänstyrelsen ifrågasatta. Berörda belopp, vilket synes böra utgå från och med dagen näst efter den, då avgång från tjänsten äger rum, läres på sätt domänstyrelsen föreslagit böra anvisas från statens domäners fond.

Åberopande det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II:106, må medgiva, att kontorsbiträdet vid överjägmästarexpeditionen i västra distriktet Arvid Herman Manfred Wallqvist må från och med dagen näst efter den, då avgång från tjänsten äger rum, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 804 kronor, att utgå från statens domäners fond.

Stockholm den 16 april 1928.

På bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar *C. E. Svensson, Gustafsson* i Stensholm, *Pettersson* i Olovstorp, *Lindgren, Johansson* i Friggeråker, *Dalberg, Ström* och *P. A. Larsson*;

från andra kammaren: herrar *Borggren, Winkler, Bäcklund, Lovén, Olsson* i Berg, *Wikström, Kloo* och *Ryberg*.

Stockholm 1928. **Kungl. Boktryckeriet**, P. A. Norstedt & Söner.